

FORSKJELLIGE INDUSTRIPRODUKTER AF TORV

UDDRAG AF INDBERETNING FRA TORVINGENIØR J. G. THAULOW
OM TORVINDUSTRITILSTILLINGEN I BERLIN

OSTPREUSSISCHE TORFSTREU FABRIK, Heydekrug, foreviste i sin ganske betydelige samling, foruden hovedprodukterne torvstrø og torvmuld, tillige andre fabrikata. Saaledes *ovnstændere* lavet af hvidmose, som var indsat med harpiks. Disse leveredes dels i smaa rektangulære stykker $4 \times 2,5 \times 1$ cm., der i pakker paa 50 stykker kostede 10 pfg. (ca. 9 øre), og dels i form som et vinkeljern $4,5 \times 4,5 \times 1,5$ cm. og 7 cm. længde. De sidste har den fordel, at man kan lægge et stykke underst i ovnen saaledes, at vinkelens hjørne kommer opad, hvorved der under tænderen er tilstrækkelig lufttilgang til at underholde forbrændingen. Prisen paa disse var ikke opgivet. Ovnstænderne var fremstillede af tør strøtorv, saget op i en speciel kantsag, hvorefter de var dyppede i varm og flydende harpiks.

Der forefandtes ogsaa tilsagede *plader* af hvidmose, at anvende til lettere vægge og som isoleringsmateriale.

Videre var udstillet *ølseidelplader*, at anvende istedetfor lignende af filt, *skosaaler* af hvidmose, *karboliseret torvmuld*, tilsat 5 pct. karbolsyre, og diverse *forbindingsstoffer* af torvfibre for antiseptiske øiemed. Ligeledes *puder* og *madrasser* fyldt med torvstrø eller torvmuld. Desuden mere som et kuriosum end af egentlig praktisk betydning garn, strømper, tøier, matter etc., tilvirket af torvfibre.

Friherre *von Wangenheim*, Kleinspiegel, det tyske riges myrselskabs ærede formand, har patenteret en *tagtækning af torvmuld*, der forevistes i model. Fremgangsmaaden er følgende: Paa et almindeligt paptag udbredes et 1 cm. tykt lag, bestaaende af torvmuld, stenkulstjære og et ildfast materiale. Blandingen opvarmes, forinden den udbredes, og udglattes med et varmt jern, hvorefter overfladen bestroes med grus for at forhindre, at tjæren afdunster. Denne tagtækning er vandtæt, beskytter saavel mod varme som kulde, og eftertjæring eller reparationer paastaass ikke at være nødvendig. Det oplystes at veie 20 kg. pr. m.² og koste ca. mk. 2,00—2,25 (kr. 1,78—2,00) pr. m.²

Melassefoderfabrikant Carl Herm. Bolt, Stettin, havde udstillet et slags *torvmelasse*, hvorom det oplystes, at næringsværdien skulde være meget høi, idet den melassen tilsatte torvmuld ved den anvendte patenterede fabrikationsmethode delvis forvandles til sukker og plantegummi. Nogen analyse af produktets næringsværdi var ikke vedlagt.

En industri, der vil kunne faa stor betydning for landbruget, er tilvirkning af *frostfakler*, opfundet af professor Lemström, Helsingfors. Fra gammel tid har finnerne benyttet sig af at brænde baal rundt ager og eng, hvorved rogen lægger sig over felterne og derved forhindrer nattefrosten. Professor Lemström, der er fysiker, har foretaget meget

grundige studier og undersøgelser af aarsagerne til nattefrosten og midlerne til dens bekjæmpelse. Paa grundlag heraf har han konstrueret en frostfakkel, der altid kan have i beredskab. Denne fremstilles af brændtorv, der tilsættes 5—10 pct. harpiksholdig sagspon for at forstærke røgen og 2 pct. tjære som bindemiddel. Massen blandes og bearbejdes i en rørtorvmaskine (Samuelsens system), hvorved fakkelen i vaad tilstand faar en udvendig diameter af 15 cm. og en indvendig diameter af 5 cm. samt 20 cm.'s længde. Denne anbringes derefter til tørkning og ansees tilstrækkelig tør ved ca. 50 pct. vandgehalt, da den skal brænde meget langsomt. For at lette antændingen er der i fakkelen nedre del indsat et særskilt tændstykke 4—6 cm. langt og tilvirket af en blanding af torv, harpiks, kulstøv, tjære, svovelblomme og salpeter. Desuden bliver fakkelen indvendig bestroget med denne blanding; det oplystes, at fakkelen med antændelsescylinder kan produceres for ca. 3 pfg. (2,67 øre) og kan sælges for en pris af 8—10 pfg. (7—9 øre) pr. stykke. Dette vil formodentlig falde for kostbart for mere almindelig brug. Faklerne opstilles langs feltet med en indbyrdes afstand af 3 m. og paa selve feltet med 15 m. afstand, saaat der tiltrænges et ganske stort antal. Prøver af fakkelen var udstillet af patentagent Tolksdorf, Berlin. Den tænkes anvendt ved vinbjergene i syden.

TORVPAP OG TORVPAPIR

UDDRAG AF INDBERETNING FRA TORVINGENIØR J. G. THAULOW OM TORVINDUSTRI-
UDSTILLINGEN I BERLIN 1904

BLANDT DE MANGE PROJEKTER til udnyttelse af myrerne i større skala hører ogsaa hvidmosens anvendelse som raamateriale i papirindustrien.

Jevnlig ser man i aviserne notiser om, at nu er der paany opfundet fremgangsmaader for at løse dette problem, uagtet papirteknikerne tilstrækkelig grundig har forklaret, at hvidmosens halvt dekomponerede fibre ikke har tilstrækkelig styrke og kan derfor i bedste fald kun betragtes som et fyldningsmateriale, der snarere forringer end forbedrer den færdige vare. Desuden er mosen som oftest opblandet med muld og finere partikler, der vanskelig lader sig udskille.

Under min stipendiereise sommeren 1901 besøgte jeg af interesse for sagen en torvpapfabrik i Holland. Denne, der eiedes af et stort papirfirma W. A. Scholten, Groningen, havde tidligere anvendt halm som raamateriale, men da halmen begyndte at blive mere vanskelig at faa kjøbt og betinger en forholdsvis høi pris, besluttede man sig til at forsøge hvidmose fra en nærliggende myr. Det oplystes, at torvfibrene var saa daarlige, at man ikke kunde lade maskinen arbejde saa hurtig